

לקראת שבת

ע"י מרכז חב"ד לדוברי עברית – הרב ישראל לנדא / Tel: (905)709-7770 / Fax: (905)709-7917

ימים של אהבה ורחמים

בחודש אלול אנו נוהגים לברך איש את רעהו באיחולי שנה טובה ומתוקה. זו הגישה הראויה לימים האלה: לברך יהודים, לאחל להם כל טוב בגשמיות וברוחניות

בחודש אלול אופפת רוח רצינית יותר את העולם היהודי. כבר מתחילים לחוש את אימת יום הדין המתקרב ובא. כל אחד ואחד עושה את חשבון נפשו ומתכוון לקראת הימים הנוראים. המחשבה על יום הדין ו'הימים הנוראים' מחדירה נימות של יראה בלבבות. גם השופר מעורר חרדה – "הייתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו".

ובכל זאת, אלה גם ימים של אהבה גדולה. ימי אלול מכונים 'ימי הרחמים והסליחות'. בספרי הקבלה והחסידות נאמר כי בימים האלה מאירות י"ג מידות הרחמים של הקב"ה. אלה ימים של התגלות גדולה, כפי שממחיש המשל, הממשיל את הקב"ה בחודש אלול למלך שיוצא לשדה, אל העם. כל ימות השנה לא כל הרוצה לראות את המלך יכול לעשות זאת, אבל בחודש אלול המלך בא אלינו, כמות שאנחנו, ומקבל אותנו "בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם".

שילוב הגישות

נדרש כאן שילוב עדין בין שתי הגישות – הדין והרחמים, היראה והאהבה. חיי היהדות בנויים על האיזון הנכון בין שתי התחושות האלה. אהבה שאין עמה יראה, עלולה לגרום זלזול בקיום המדויק של התורה והמצוות. האדם מרגיש קרבה יתרה ונראה לו שבין 'חברים' תתקבל התנהגותו בסלחנות. מצד שני, יראה שאין עמה אהבה נוטלת מהאדם את החדווה ומשרה קדרות.

ההתייחסות שלנו לקב"ה מורכבת משילוב הגישות. אנחנו אומרים: "אבינו מלכנו". 'אבינו' – מסמל קרבה, כמו אב רחום ואוהב. 'מלכנו' – מייצג יראה, כמו היראה שהעם חש כלפי המלך. כך אנחנו פונים אל הקב"ה בשתי התחושות האלה – מצד אחד אב רחום ומצד שני מלך גדול ונורא.

ובכל זאת, האהבה היא הגוברת. היא הכוח המניע העיקרי בחיי היהודי. גם בחינוך אמרו חז"ל שהתמהיל הנכון של שתי הגישות הוא: "שמאל דוחה וימין מקרבת". אמנם צריך שיהיה גם 'שמאל דוחה', אבל את הדחייה וההרתעה אנחנו עושים ביד שמאל, ביד החלשה יותר; ואילו את הקירוב והאהבה אנחנו מבטאים בעוצמה הגדולה יותר, ביד החזקה, יד ימין.

גם דוד המלך אומר בספר תהילים (במזמור 'שיר המעלות ממעמקים') כי הרחמים והסליחה הם שיביאו לידי כך שבני-האדם ייראו מהקב"ה. וכך הוא אומר: "כי עמד הסליחה – למען תִּנְרָא". כלומר, כאשר הקב"ה סולח לנו על חטאינו ומשוגותינו, בכך הוא מעודד אותנו לחוש יראה מפניו.

לכאורה יש כאן דבר והיפוכו: איך דווקא הסליחה גורמת יראה? מסבירים המפרשים, שכאשר הקב"ה פותח לנו דלת של תשובה ומוכן לסלוח לנו, הדבר גורם לנו לחוש שיש לנו תקווה, וכך גוברת יראת-השמים בליבנו. לעומת זאת, אם הקב"ה לא יסלח ולא ימחל, אנו עלולים לחשוב שאפסה בעבורנו התקווה, והייאוש עלול להביא לידי פריקת-עול מוחלטת.

בלי איומים

זו הגישה שבה עלינו לפנות אל המוני בית-ישראל. יש מי שרוצים לעורר לבבות, ומשתמשים באזהרות ובהפחדות. זו דרך שנוקה מרובה מתועלתה. האיומים והעונשים אוטמים את הלבבות ומרחיקים את המוני בית-ישראל מלהתקרב אל ה' ותורתו. דווקא גישה של אהבה ורחמים היא הפותחת לבבות והמעוררת את עם-ישראל להתקרב יותר לאבינו שבשמים.

ימי חודש אלול הם גם הימים שבהם אנו נוהגים לברך איש את רעהו באיחולי שנה טובה ומתוקה. המנהג הזה משקף את הגישה הראויה לימים האלה. זה זמן שבו צריך לברך יהודים, לאחל להם כל טוב בגשמיות וברוחניות, לעורר רחמים מהקב"ה, שירעיף עלינו את שפע ברכותיו. הברכה האלוקית הזאת היא שתעורר אהבה בלב המוני בית-ישראל לשוב גם-כן אל ה' באהבה וברצון.

עם הלוח ביד

חגים לכולם

בית הכנסת חב"ד לדוברי עברית
בניהול הרב ישראל לנדא
מזמין את תושבי האיזור לתפילות החגים
דלת פתוחה - כל הבא ברוך הבא
אפשרות למקומות שמורים

פרטים בטלפון (905) 709-7770
או באתר: Chabadisraeli.com

זה מגיע ... זה בדרך ...

עיתון חגים ולוח השנה יגיעו לביתכם
בקרוב – נא להתאזר בסבלנות...

איחולים

למשפחות שיקרג'י / יפריימוב
מזל טוב לחתונת ילדכם

תנחומים

למשפחות כהן/לוי/שושן/שרון
תנחומים על פטירת
הרעיה/אם/אחות מרים ז"ל

כל אישה ובת מדליקת נרות שבת
ל אישה ובת מדליקת נרות שבת

הדלקת נרות: 7:57PM
צאת השבת: 8:59PM

תיווך בשמים

ר' אברהם היה אברך בן-תורה, תושב ברדיצ'ב. שנים רבות ישב על התורה ועל העבודה, ולפרנסת הבית דאגה הרעיה הנאמנה.

השנים חלפו, הילדים בגרו והגיעו לפרקם. כדי שיוכל להשיא את ילדיו החליט ר' אברהם לצאת אל השוק ולחפש מקור פרנסה מכניסי. הוא מצא כי מקצוע התיווך יכול להתאים לו. ואמנם, כעבור זמן קצר הבשילו הרעיונות שהציע והיו לעסקות מוצלחות.

יום אחד הבחין בעגלותיו העמוסות סחורה של סוחר ידוע, העומדות כבר שלושה ימים ללא תזוזה. הוא הבין שהסוחר יהיה מוכן להתפשר במחיר. בהשגחה פרטית שמע ביום האתמול כי סוחר מסויים מחפש סחורה טובה. העסק כבר נרקם במוחו.

כמעט נשא את רגליו להציע לסוחרים את הצעתו, אבל הוא ידע כי סוחרים מכובדים כאלה לא יתייחסו להצעה שבאה ממתווך טרי כמותו. החליט אפוא לפנות אל ר' שמואל, מתווך בעל-שם. הוא הציע לו את הרעיון תמורת חלוקת העמלה ביניהם.

כשמע ר' שמואל על העסקה ניצת זיק בעיניו, אך כמתווך ממוחל הסתיר מיד את התלהבותו, ואף ביטל את הרעיון והסביר שאין הוא מעשי. ר' אברהם יצא ממנו במפח-נפש.

אך יצא ר' אברהם מהבית מיהר ר' שמואל אל שני הסוחרים, והציע לפניהם את ההצעה. השניים התלהבו מהרעיון, ובתוך זמן קצר סוכמה העסקה. שניהם שלשלו לידי ר' שמואל דמי תיווך הגונים.

העסקה הגדולה עשתה לה שם, ור' אברהם שמח לשמוע כי הרעיון שלו נהפך לעסקה מוצלחת. הוא פנה מיד אל ר' שמואל כדי לקבל את מחצית העמלה המגיעה לו.

ר' שמואל קיבל אותו בקרירות והושיט לעברו שטר של עשרה רובלים. ר' אברהם עמד נדהם. "אני זכאי לקבל מחצית מהרווח", אמר בקול רועד.

"מי אתה, מתווך מתחיל וזעיר שכמותך, שתדרוש מחצית מהעמלה?!", הרים ר' שמואל את קולו עליו. "אכן, היה לך חלק בהצעה, ומגיע לך סכום סמלי, ההולם מתווך מתחיל. איזו חוצפה היא לדרוש מחצית מהרווח!".

ר' אברהם החליט להביא את העניין לדין-תורה. התייצבו השניים לפני בית-הדין, הציגו את טענותיהם, והדיינים פסקו כי הצדק עם ר' אברהם.

משבויית המלחמה ועד לבן הסורר

"כִּי-תֵצֵא לְפָלְחָמָה ... וְנָאִיתָ, בְּשִׁבְיָהּ, אֵשֶׁת, וְפֶת-תַּיָּר; וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ" – בני ישראל עומדים ערב כניסתם לארץ לפני מלחמות רבות. אחד מתכסיסי האוייב היה להעמיד את בנותיו המקושטות בשדה המערכה כדי שיפתו את חיילי הצד שכנגד. התורה חששה פן יפול אחד מן החיילים ברשת שטמנו לו וכדי שלא ישא את הנוכריה באיסור, התיירה לו התורה לקחתה לאשה אולם להחלטה זו עליו לבוא מתוך שיקול דעת ולכן עליו לברר היטב אם המדובר ברגשות כנים של אהבה או הסתנוורות מן היופי בלבד. לכן ציוותה התורה: "וְהִבְאֵתָהּ, אֶל-תּוֹךְ בֵּיתְךָ; וְגִלְחָהּ, אֶת-רֹאשָׁהּ, וְעִשְׂתָּהּ (תגדל), אֶת-צַפְרָנֶיהָ. וְהִסִּיחָהּ אֶת-שְׂמֹלַת שִׁבְיָהּ מֵעֲלֶיהָ, וְיָשִׁיבָהּ בְּבֵיתְךָ, וּבְכֶתֶף אֶת-אֲבִיהָ וְאֶת-אִמָּהּ, יָרַח (חודש) יָמִים". רק אם לאחר חודש בלא סממנים חיצוניים המושכים את הלב ובהתנהגות אפורה של בכי, בכל זאת ירצה בה, יוכל לקחתה לאשה.

חז"ל אומרים כי למרות הכל בסופו של דבר תהיה הנוכריה שנואה עליו והוא ינשא לבת ישראל כמרומז מסמיכות הענין הבא המוזכר בפרשה העוסקת ב"אשה שנואה": "כִּי-תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׂתֵי נָשִׁים, וְהִסִּיחָהּ אֶת-וְהִאָּחַת שְׁנוֹאָה" – דין הירושה מעניק לבן הבכור חלק גדול פי שניים משאר אחיו והסיבה "כִּי-הוּא רְאִישִׁית אָנוּ (כוחו)", הוא בנו הראשון ובזכותו ניתן לו מעמד של אב עם כל המשמעותות שבדבר. אך מה יקרה אם משתי נשיו האמורות נולדו לו בנים והבן הבכור הוא מהשנואה? על כך אומרת התורה: "לֹא יוּכַל, לְבָכֹר אֶת-בְּנוֹ הָאֲהוּבָהּ, עַל-פְּנֵי בֶן-הַשְּׁנוֹאָה, תִּבְכָּר". אין האב יכול לפגוע בזכויותיו של הבן הבכור אף על פי שאמו שנואה עליו.

חז"ל קושרים גם את הנושא הבא בפרשה הבאה העוסקת ב"בן סורר ומורה" לצאצאיה של אותה שבויית מלחמה. למרות שכלפי חוץ בנה נראה כ"בן טובים" יתגלו אצלו נטיות של מרדנות אלימות ופשיעה. עונשו בסקילה ע"י כל אנשי העיר.

מעשים שבין אדם לחבירו

בפרשת השבוע מוזכרות מצוות רבות נעמוד בקצרה על אחדות מהן: **מצות השבת אבידה** – באופן כללי יש להכריז על כל מצאיה ולאף אחד אין רשות לקחתה לעצמו. אולם כשאין סיכונים על החפץ, בצורת הנחתו או מקומו, התייר חכמים ליטלו. **מתנות עניים**: פאה – השארת קומץ תבואה בקצה השדה לעניים. **לקט** – אסור ללקט את אותן שיבולים שנושרות מידו של הקוצר. התנהגות דומה נדרשת מהעובד בכרם או בבית הבר. בפרשתינו מוזכרות גם מצוות ששייכות לעסקים ממוניים שבין אדם לחבירו: איסור הלואה בריבית, איסור הלנת שכר שכיר, דיני לקיחת משכון ודיוק במידות ומשקלות.

יחס האדם אל החי

שילוח הקן – "כִּי יִקְרָא (ימצא) קן-צפור לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ ... וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל-הָאֶפְרָחִים, או על-הַבִּיצִים לֹא-תִקַּח הָאֵם, עַל-הַבְּנִים. שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְאֶת-הַבְּנִים תִּקַּח-לָךְ. **חרישה בשור ובחמור יחדיו** – כוחו של החמור אינו ככוחו של השור. כאשר הם מבצעים עבודה קשה וחורשים יחדיו את השדה נגרם לחמור החלש צער רב והוא כורע תחת המעמסה. משום צער בעלי חיים מצווה בעל השדה להשאיל או לשכור בהמה חזקה נוספת למטרה זו ולא לחרוש בשור ובחמור יחדיו.

לא תחטום שור בדישו – בשעה שבהמה עוסקת בעבודתה היא להוטה אחרי התבואה שבשדה. לכן מצווה האדם להתיר את פיה של בהמה ולתת לה לאכול כאוות נפשה בזמן הדיש.

בין איש לאשתו

גירושין – כאשר החליט הבעל לגרש את אשתו עליו לתת לה "סֵפֶר כְּרִיתָת", דהיינו גט. רק לאחר נתינת הגט יכולה האשה להנשא לאדם אחר. אם התגרשה האשה מבעלה השני או התאלמנה ממנו אין בעלה הראשון יכול להינשא לה שנית. **יבום וחליצה** - במקרה שאחד האחים מת והשאיר את אשתו בלא בנים מוטלת החובה על אחד מאחיו ליבם את אלמנתו ולקחתה לאשה. כשיוולד להם הבן הבכור יקראו לו על שם האח שנפטר. אולם, אם האח אינו רוצה להנשא לאשת הנפטר, יוצאים השניים לשער העיר ולעיני זקני הישוב חולצת האשה את נעלו, יורקת בפניה ואומרת: "כִּכָּהָן יִעֲשֶׂה לְאִישׁ, אֲשֶׁר לֹא-יִבְנֶה אֶת-בֵּית אָחִיו".

בסיום הפרשה מוזכרת מצוות מחייבת עמלק ולפיה עלינו לזכור את מעשיו והתגרותו הנועזת של עמלק כלפי עם ישראל ולמחות את שמו.

לדעתו הדין אינו צודק וכי אין הוא מוכן לציית לו.

שתיקה השתררה בחדר. לאחר זמן-מה פנה רבי לוי יצחק אל ר' שמואל ואמר: "רצוני לשתף אותך מעט בהליכות המסחר שלי, כי בדומה לך, גם אני עוסק בתיווך...".

ר' שמואל נשא את עיניו בתמיהה. וכי אילו עסקי תיווך יש לרבי לוי-יצחק מברדיצ'ב?! הצדיק המשך: "כן, עבודתי היא לתווך בין ישראל לאביהם שבשמים.

"פעם אחת סובבתי בשמים וראיתי קרונות עמוסי סחורה. בדקתי אותה והנה כל הקרונות עמוסים חטאים, עוונות ופשעים, תוצרת ישראל. המקטרגים הרבים לטשו עין לעבר הסחורה, וביקשו להשתמש בה, כדי להכריע את הכף לחובה, חלילה. המשכתי בשיטוטיי ומצאתי כי גם ביד הבורא קרונות עמוסים. הצצתי לראות מה יש שם, ומצאתי מחילה, סליחה וכפרה.

"החלטתי כי יש כאן עסקת תיווך מצויינת. הלוא החרטה והתשובה יקרות מאוד למעלה, ובעבורן ודאי יהיו מוכנים לתת ככל שיידרש. ניגשתי אל ריבוננו-של-עולם והצעתי את העסקה. תשובתו הייתה כי הוא מסכים, אולם רצונו לשמוע מה י'הצד השני' אומר..."

"פניתי אל היהודים והתברר כי אינם מוכנים להיפרד מהר כל-כך מ'סחורתם'. שוב פניתי אל ריבוננו-של-עולם וביקשתי שישלח את ההצעה ויוסיף על 'סחורתו' גם בני, חיי ומזוני [=בנים, חיים ופרנסה]. גם לכך נעתר הקב"ה."

"בימים הנוראים הרעשתי רקיעים, עוררתי נשמות אבודות, דיברתי בנועם, ובסופו של דבר עלה הדבר בידי: תמורת קרונות החטאים העוונות והפשעים, נתן הקב"ה את המחילה, הסליחה והכפרה, לצד שפע של בני חיי ומזוני."

"כשהסתיימה העסקה שאל אותי הקב"ה מה אני מבקש בשכר התיווך. עניתי כי מהיהודים איני מצפה לשכר, אולם אקבל מה שהקב"ה יחליט לתת לי בשכרי. יאם-כך, אמר הקב"ה, ימפקיד אני בידך את השפע של בני, חיי ומזוני. אתה תחליט מי יקבל אותי..."

נתן רבי לוי-יצחק מבט תקיף וחודר כליות בר' שמואל, ואמר: "אם לא תותיר לי ברירה, איאלץ להשתמש בסמכות שנתן לי הקב"ה..."

ר' שמואל הוסיף לעמוד במרוי. בדרך אל ביתו נתקף עויית קשה, וכעבור זמן קצר גברה מחלתו. רק אז, בכוחותיו האחרונים, שלח אל ר' אברהם את הסכום המגיע לו, בצירוף בקשת מחילה. בני משפחתו מיהרו לבקש רחמים עליו מאת הצדיק, ורבי לוי-יצחק, כדרכו בקודש, נעתר להם והתפלל על החולה. ר' שמואל חזר לאיתנו, אך את הלקח שלמד נשא עמו עד יומו האחרון.

ר' שמואל יצא זועף מבית-הדין והצהיר: "פסק-הדין אינו צודק בעיניי ולא אקיים אותו!". פנה ר' אברהם אל רב העיר, רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב, וסיפר לו את כל אשר אירע. הורה רבי לוי-יצחק לזמן אליו מיד את ר' שמואל, ותבע ממנו לציית לפסק ההלכה. ר' שמואל השיב בחוצפה כי

קורא נכבד, אנו מקווים שאתה נהנה לקרוא את החומרים של גיליונות "לקראת שבת". נתן יד להפצת הגליון וצרף לרשימתינו גם את חבריך.